

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA NRUL 36. :: TELEFON: 47—82. MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3-50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Se vorbește tot mai mult de pace

— Ce crede Ententa despre inițiativa lui Wilson. — Rolul Spaniei, Olandei și Elveției în tratativele de pace. — Ce fel de pace ar voi Rusia. —

Amsterdam, 30 Maiu. — Aspirățiile de pace ale președintelui Statelor-Unite — nu întâmpină prea mari simpatii în Londra. Acolo, acțiunea lui Wilson se pune în legătură cu scopuri de politică internă americană, adică cu campania electorală, în vederea viitoarei alegeri a unui nou președinte.

În adunările publice în favoarea păcii ce s'au ținut în timpul din urmă în Anglia s'a accentuat faptul, că s'ar ajunge mai curând la țel, dacă fiecare din statele beligerante ar trimite câte un membru al guvernului ca să ia parte la o conferință într-o țară neutră, unde pretențiile și condițiile reciproce ar fi investimate într-o formă precisă și apoi comunicate statelor interesate.

Pentru o asemenea propunere înclină și partidele social-democrate, precum și misiunea americană de pace Ford stabilită acum în Suedia.

Nici o acțiune de mijlocire a Papei, nu e dorită de toate țările în război. Adversari din principiu contra unei astfel de acțiuni sînt în deosebi Franța și Italia. După partizanii păcii din Anglia, — numai Regele Alfonso al Spaniei sau regina Olandei, ar fi singurele personalități cari din inițiativă proprie ar putea invita delegați din statele beligerante; regele Spaniei ori regina Olandei, sau miniștrii președinți ai acestor țări ar putea preciza scopul conferinței și să prezideze prima ședință a conferinței de pace. Un Lord englez a declarat că nici un stat beligerant n'ar refuza o asemenea consfătuire. Întâi s'ar

clarifica neînțelegerile — ceia ce numai interesății o pot face.

Într'un interviu ce l'a acordat șeful partidului cadetilor din Rusia, Miljukov la Londra cu prilejul vizitei sale, a declarat: Nu mă îndoiesc că chestia Dardanelor a fost rezolvată între guvernul englez și cel rus, în sensul reclamat de Rusia. Telurile naționale ale Rusiei ar rămâne neimplinite fără o posesiune a Constantinopolului. Cât privește Polonia, partidul meu crede ca și mine că Polonia va rămâne unită cu Rusia, dar trebuie să primească o autonomie completă, ca și Homerul irlandez. Sintem de acord cu aliații noștri, că nu va putea fi vorba de pace, dacă germanii vor voi să dețină regiunile rusești ocupate la apusul Rusiei. Militarismul german trebuie distrus.

Geneva, 30 Maiu. — Din Paris se anunță: Prim ministrul francez Briand la o întrebare a lui Clemenceau în comisia militară a Senatului, declarat că la finele lui Iunie se va ține la Paris o nouă conferință a Ententei și se va ocupa cu chestiunea, dacă situația militară la care s'a ajuns până atunci este coaptă pentru a se da publicității condițiile de pace.

Zürich, 30 Maiu. — »Neue Züricher Zeitung« anunță din Berna: S'a pus în circulație o petiție adresată Consiliului federal elvețian, pentru a se aduna semnături. În aceasta petiție, guvernul Elveției este rugat să facă încercarea pentru inițierea tratativilor de pace.

Lupte de artilerie pe frontul basarabian

Budapesta, 30 Maiu. — Comunicatul lui Höfer de astăzi anunță că în Basarabia și Volinia, rușii au deschis un violent foc de artilerie. Altfel nimic nou pe frontul rusec.

O nouă ofensivă germană contra rușilor ?

Rotterdam, 30 Maiu. — »Russki Invalid« organul ministrului de război rus, anunță că sint indicii ale unei apropiate mari ofensive germane.

ne. — Ziarul rus »Rjetș« publică interviuri cu generali ruși, cari confirmă și ei posibilitatea unei ofensive germane pe frontul rusec.

Cetatea franceză, Belfort, sub focul nimicitor german

Geneva, 30 Maiu. — Populația orașului Belfort a adresat o cerere urgentă ministrului de război francez, ca să ia măsuri de apărare mai de efect pentru cetatea Belfort contra atacurilor de

noapte ale aeroplanelor germane. În timpul din urmă, Belfort a fost mereu bombardat de aviatori germani. Aceștia aruncau regulat în cursul nopții, zeci de bombe — pricinuind pagube mari.

DIN ROMÂNIA

D. Marghiloman lăsat în pace, D. Brătianu atacat

»Steagul« se ocupă de noua campanie a federaționilor războinici și încheie astfel:

Guvernul român îi lasă pe federaliști în situațiunea cea mai penibilă, cu ponosul de a fi agitat lumea fără nici un folos și cu disperarea de a vedea pe d. Ionel Brătianu în contra tuturor eforturilor lor, pregătindu-și totuși acel lustru în politica internă pe care e merit să i-l dea o rezolvare fericită a problemelor externe de astăzi prin adoptarea programului conservator.

Este astfel explicabilă furia cu care șefii Federației se reped azi în contra d-lui Brătianu și oarecum liniștea în care a fost lăsat șeful partidului conservator d. Alexandru Marghiloman.

Șefii Federației se pare că au și uitat că ei sunt înainte de toate Români și acum se dedau cu furie la o agitație neputincioasă, pentru ca cel puțin să împiedece pe d. Brătianu să recolteze toate roadele pe cari ar trebui să i le aducă adoptarea programului conservator.

Mizerabila politică internă de ambițiuni de persoane își face astfel cea mai tristă apariție în ultimele eforturi ale Federațiunei.

Federația caută să reție țara din direcțiunea în care o duc interesele ei și împrejurări mai puternice de cât ea, numai pentru a împiedica guvernul și partidul liberal să capete un ascendent mai mare de cât îl are azi în politica internă. Interesul Federației este oribil de meschin și de aceia sperăm că ea nu va reuși până în sfârșit și că ultimele ei zvârcoliri vor însemna agonia acestei bizantine manifestări politice.

Deciziile comisiei române de export

Comisiunea de export a ținut ședință sub prezidenția d-lui Al. Constantinescu, ministrul agriculturii și domeniilor.

După mai multe discuțiuni, comisiunea a stabilit retragerea permisului pentru exportul mălaiului.

Comisiunea pune în vederea agricultorilor să depună în cel mai scurt timp

Prețul unui exemplar 6 fileri.

cota internă de 40 la sută, urmând ca acei cari nu dovedesc că s'au achitat de această obligațiune, să nu mai aibă dreptul la export.

Acelora dintre agricultori cari au vândut și cota internă i se va impune să dea cantitatea respectivă din recolta viitoare, iar comercianților cari nu vor fi satisfăcut obligațiunea în chestiune li se va retrage orice permisiune de export. În ce privește exportul fasolei pentru satisfacerea celui de al II-lea contract cu austro-germania, comisiunea nu va da permisuri și nu va lua în seamă decât permisurile acelor cari vor da ministerului de război 25 la sută din cantitatea disponibilă.

Agricultorii și comercianții cari n'au voit sau n'au putut vinde grâu Biroului britanic, sunt liberi să-l vândă oricui altuia; acest grâu nu va putea însă ieși din țară decât după ce contractul britanic, care expiră la 15 Iulie, va fi satisfăcut.

A fost aleasă o comisiune formată din d-nii: Vintilă Brătianu, D. N. Seceleanu, Fotin Enescu și Georgescu Furea, spre a elabora un proiect de regulament pentru vânzarea cerealelor.

Proiectul va fi examinat de plenul comisiunii centrale de export și supus apoi aprobării guvernului.

MERSUL RĂZBOIULUI

Rușii încep să se miște ...

În urma presiunilor franco-italiene rușii vor întreprinde o nouă ofensivă. — Orașul italian Asiago, inconjurat de trei părți, în ajunul căderii. — Toate atacurile franceze rămân infructuoase. — Iarăși nu se va alege nimic din ofensiva Ententei la Salonic?

În urma stăruințelor mari ale Franței și Italiei, pare că rușii s'au hotărât să le facă pe plac și să întreprindă o nouă ofensivă în Galiția și Bucovina — adică pe frontul ocupat de trupele austro-ungare, pentru a sili astfel pe monarhie să-și aducă îndărăt trupele din Italia pe frontul rusesc, și să slăbească astfel pe bietii italieni cu atacurile lor.

Așa dela granița rusă vin știri la Berlin, despre mari mișcări de trupe rusești. Ne putem dar aștepta la o apropiată ofensivă rusă.

Raportul lui Höfer dela 29 Mai, anunță următoarele de pe frontul rus:

În ultimele zile forțe mai puternice rusești au cercat să se apropie de frontul nostru basarabean. Dar focul tunurilor noastre și asvârlitoarele noastre de mine au împiedicat pe dușman la lucrările lui. Altfel nimic important.

Höfer, mareșal-locot.

LUPTLE DIN APUS

Vehemente lupte de artilerie pe ambele maluri ale riului Meuse. — Ce comunică raportul englez. — Moartea unui comandant al marinei franceze.

Comunicatul german dela 24 Mai anunță următoarele de pe frontul franco-belgian:

Monitoare dușmane cari s'au apropiat de coasta Flandrei, au fost gonite de focul de artilerie. Aeroplane germane au aruncat cu succes bombe peste câmpul aviativ dela Furnes.

Pe ambele maluri ale riului Meuse, lupta de artilerie durează cu o vehemență neslăbită. Două atacuri franceze mai slabe contra satului Cumieres au fost lesne respinse.

Șeful Statului major

— Vice-amiralul francez Gigon, comandantul șef al escadrei de nord a murit.

— Moștenitorul de tron englez, printul de Wales după ce a vizitat frontul italian, se află acum pe frontul francez, unde inspectează trupele engleze.

— Comunicatul englez dela 28 Mai anunță că 'n cursul nopții germanii pe frontul belgian, — după o violentă bombardare s'au năpusit asupra tranșelor engleze dela Caborne. Dar atacul n'a

— În Odesa au fost organizați militărește 14 mii de refugiați sirbi. Ei poartă uniforme rusești, și au fost inspectate zilele trecute de țarul Rusiei și de prim ministrul sîrb Pașici. Acest regiment sîrb pleacă acum pe frontul bucovinean.

Din Balcan sosesc următoarele vesti:

Trupe bulgare și germane au ocupat fortul Rupe și țesirea sudică a pasului cu acelaș nume.

— Pare că anunțata ofensivă a Ententei la Salonic este o nouă păcăleală. Toată armata ententistă, concentrată la Salonic era de 240.000 oameni, dintre cari 20 mii s'au imbolnăvit, 40 mii sînt repartizați pentru serviciul de train, 30 mii australieni și neu zeelandezi au fost transportați în ultimul timp în Franța. Nu-i adevărat că sînt încă 100.000 sirbi la Salonic, ci cu totul numai 6000. La Corfu se află și azi încă 100.000 sirbi, dintre cari numai 39.000 sînt capabili de luptă. Ceilalți sînt bolnavi și răniți.

reușit. Nici un soldat dușman n'a putut să rămîie acolo. La Hebuterne a fost pus pe fugă o patrule germană. Dimineață, regiunea la sud-vest de Zillebeke a fost bombardată de germani cu granate grele. La sud-est de Neuville, la St. Vaast la sud de Loos, la răsărit de Souchen germanii au făcut să explodeze mine, pricinuind stricăciuni la tranșeele noastre. Vie tare a fost acțiunea de artilerie la St. Eloi și Mometz.

RĂZBOIUL CU ITALIA

Orașul Asiago impresurat din trei părți. — Italienii mereu respinși din pozițiile lor. — Ce spune comunicatul italian și presa italiană Anglia vrea mereu ca Italia să declare război Germaniei. — 12 vapoare italiene scufundate. — Giolitti, omul viitorului.

Comunicatul lui Höfer dela 29 Mai anunță următoarele de pe frontul italian:

În regiunea fortificată dela Asiago, trupele noastre au trecut la Roana valea Assa, au respins pe dușman la Casova și s'au întins pe părțile de sud și răsărit, ale văii. Alte forțe după ce au trecut fortificațiile de pe muntele Inter-

roto, au pus stăpînire pe înălțimele la nord de Asiago. Mai departe la nord, sînt în mâinele noastre, muntele Zebio, muntele Zingarella și Corno di Campo Bianco. În partea de sus ale văii Posina, italienii după lupte îndărjite au fost gonți din pozițiile lor la vest și sud de valea Bet.

Höfer, mareșal-locot.

— Se vede din cel mai nou raport al lui Höfer că încă nu s'a produs o pauză în ofensiva austro-ungară, deși trupele noastre ar avea nevoie de ea după trecerea peste atâtea greutăți. În spre cele trei orașe italiene situate în munți: Arsiero, Asiago și Schio — trupele noastre se apropie pas cu pas, lăsând munte după munte, fort după fort. Așa în drumul spre Asiago, după ce coloana de atac a luat cu asalt muntele Cima di Moore de 1979 metri așezat la granița italiană, înaintând mereu a luat eri și munții Campobianco, Zingarella și Zebio. Forturile și întăriturile de pe muntele Interotto, puțin la nord de Asiago sînt deasemenea luate. Apoi la apus de Asiago a luat Canova — astfel că Asiago e acum din trei părți impresurat și numai în direcția de răsărit, garizoana italiană mai are posibilitatea unei retrageri. — Ceia ce italienii în comunicatele lor numeau ca linia principală de rezistență între Arsiero și Asiago, și aceasta linie a fost ruptă, întăriturile dela Val d'Assa au fost cucerite și prăpăstiile de acolo au fost trecute de trupele austro-ungare.

— Comunicatul italian dela 27 Mai anunță: Eri situația era în general neschimbată. Mici atacuri dușmane au fost respinse în Valea del Molino (Ledro) la Servallo și la pasul Boule, precum și 'n sectorul Posina unde două companii dușmane cu mitralieze au fost nimicite de focul nostru. Pe platoul Asiago, acțiunea intensivă a artileriei dușmane din spre muntele Vereva. Eri a continuat lupta pe liniile noastre la răsărit de Val d'Assa. La 25 Mai după amiază, trupele noastre s'au retras în ordine din pozițiile avansate dela muntele Civaro. Coloane dușmane au atacat dimineața pozițiile noastre la răsărit de Val di Palomente. Alpinii vitezi printre un contra-atac au pricinuit pierderi grozave dușmanilor și au făcut vre o sută de prizonieri, capturând și două mitralieze. La munte Lero austriacii au reușit să spargă frontul nostru la Vraio, în cursul nopții. Aducând rezerve proaspete Pan respins și am făcut 40 prizonieri. — Aeroplane dușmane au aruncat bombe asupra Lagunei Grado — fără a face pagube sau stricăciuni. Aeroplanele noastre au bombardat lagărul dușman dela Kvetsch.

— «Corriere della Sera» cerează să explice astfel înfringerile italiene: Era cu neputința să rămînem în vechile pozițiuni. Aceasta ar fi fost primejdios. E mîngăietor că la toate aripele noastre rezistența italiană se manifestă acum cu tărie, și că defensiva se transformă dese ori într-o ofensivă.

Ziarul «Italia» protestează energic contra cenzurii italiene care nu permite presei să publice și comunicatele austro-ungare. Prin această interzicere, străinătatea va crede că li e frică italienilor.

— Din Londra se răspîndește știrea că viitorul consiliu de miniștri italian se va ocupa iară cu chestiunea dacă Italia să declare război Germaniei. Anglia iarăși caută să înduplece Italia la acest pas.

— Presa italiană recunoaște acum că 'n săptămînilor din urmă au fost torpilate 12 vapoare italiene. Numai în zilele trecute au fost scufundate vapoarele Ereole, Australia, Rita, Moravia și Erminia.

— La întrunirea parlamentului italian, la 6 Iunie, deputații socialiști vor adresa trei interpelări contra guvernului Salandra.

— Giolitti, fostul prim-ministru italian, care s'a retras din viața parlamentară fiindcă n'a reușit să înduplece Italia să rămîie în neutralitate, va lua de acum iară parte la ședințele Camerei. Se crede că el va fi omul viitorului în Italia.

TURCIA și DUȘMANII EI

*Retragerea rușilor din Mesopotamia. —
Enver Pașa la Bagdad.*

„Tagessanzeiger» din Zürich scrie: După afirmări indirecte din rapoartele rusești reiese că rușii se retrag în fața contra ofensivei ce o întreprind acum turcii în Mesopotamia. Este acum înălțată o amenințare rusească a orașelor Bagdad și Mossul.

— Ministrul de război turc, Enver Pașa cu o mare suită, călătorind acum prin Anatolia s'a oprit și la Bagdad, unde îi s'a făcut o caldă primire.

— În Caucaz au loc acum lupte slabe între detașamente de recunoaștere. Vapoare și aeroplanе anglo-franceze atacă din când în când peninsula Gallipoli, dar sint puse pe fugă de artileria turcă.

Știrile zilei

Doină

Din vremuri, doină tânguești
Comoara ta de jale,
Din vremuri, doină, tânguești
Și doruri stinse ne trezești
Cu cântecele tale.

Trecute visuri reapar
Clipind încet din gene,
Trecute visuri reapar,
Ș-aprinde inima pojar
De bazmul Cosinzenei.

Cu jalea ta din alte vremi
Ne zmicuri nenorocul,
Cu jalea ta din alte vremi
La line, doină, tu ne chemi
Și nu ne necepe locul.

Tu singură ne-ai mai rămas
Din vremuri străbune,
Tu singură ne-ai mai rămas
Și mângâiere porți în glas
Ca-un cântec vechiu de strune.

În pacea blândeii inserări
Ne răscolești tot patimi,
În pacea blândeii inserări
Ne zbuciumi ca talazul mării
Și ne trezim în lacrimi.

EMIL A. CHIFFA.

Un consiliu de ministri ungar,

s'a ținut ieri sub președinția contelui Tisza, în palatul ministrului prezidiu din Buda. Au luat parte toți miniștrii aflați în Capitală. Procesul verbal l'a redactat consilierul ministerial Alfred Drasche-Lazar.

Agricultori germani fac o călătorie de studii în Ungaria

Din Dobrița se anunță: Eri au sosit acolo un grup de agricultori germani cari fac o călătorie de studii în Ungaria, sub conducerea consilierului guvernamental Klitsing și însoțiți de delegați ai ministerului de agricultură ungar. În onoarea oaspeților germani, orașul Dobrița a fost frumos pavozat, cu steaguri germane, etc.

Foc la o fabrică de munițiuni din București

Din București vine știrea, că în împrejurări ne-lamurite încă s'a încins un incendiu în fabrica de munițiuni a statului, în cursul nopții. Atelierele pentru efectuarea de proiectile pentru infanterie au fost cu totul distruse. Focul a fost curând stins, așa că s'a evitat o mare nenorocire. Numai 6 soldați stau ales cu răni ușoare provenite din erupție, iar un ofițer în urma catastrofei a înebunit. Nu s'a putut stabili, cu toate cercetările făcute, cauzele incendiului. Și Regele Fer-

dinand și prințul Carol au fost la locul dezastrului, până ce focul a fost stins.

Redactor român decorat pe câmpul de luptă italian

Din Iicin (Bohemia) localitatea unde se află cadrele regimentului 43 de Caransebeș, ni se scrie următoarele:

Zilele acestea s'a întors din spital la Cader, tânărul fruntaș Aurel Goian Poenariu, fostul șef redactor și editor proprietar al ziarului »Solia Graniței« din Caransebeș, care fiind înrolat, a trebuit să suspende apariția acestui ziar. La 24 Maiu a fost decorat cu medalia de argint clasa doua, pentru vitejia ce a arătat-o față de dușman, pe platoul Doberdo, unde a luptat în rândurile viteazului regiment 43 din Caransebeș.

Mai mulți soldați din acest regiment, vă salută călduros, d-le Redactor. (P. C., sergent).

Scutire de serviciu militar a mânăitorilor de la mașinile de treierat și fochiștilor

Ministrul de război a dispus ca mânăitorii mașinelor de treierat, (cu aburi sau cu motor) precum și posesorii mașinelor de treierat, cari mânăiesc singuri mașinile, să fie dispensați de serviciul militar până la 30 Noiembrie anul curent. Acei cari sunt de acum pe câmpul de luptă, vor fi dispensați după putință. Aceia cari încă n'au fost înrolați, și au cerut să fie scutiți de serviciul militar pot aștepta acasă rezolvirea cererei lor.

Stere — profesor universitar la Viena?

„Adevărul» află din Iași că în cercurile liberale se menține șvonul că fostul rector al Universității, d. Const. Stere, deputat guvernamental, care se află acum la Viena, proiectează să se stabilească la Viena, unde va obține o catedră universitară.

Al patrulea tren „Carmen Sylva“

plecat din stația germană Bodenbach, la 24 Maiu, transportând în România următoarele mărfuri: 2 vagoane articole de fontă, 1 vagon sticlărie și 25 vagoane sămânță de sfeclă.

Băncile noastre pentru Orfelinatul din Sibiu

Revista Economică din Sibiu anunță că la fondul Orfelinatului, în înființare în Sibiu s'au subscris până acum din partea băncilor noastre următoarele sume: Agricola, Lugoj 100 cor., Agricola, Sebeșul săsesc 1000 cor., Albina, Sibiu 50.000 cor., Andreiană, Rășinari 100, Ardeleana, Oraștie 2000, Aurora, Năsăud 300, Balomireana, Balomir 50, Banca Poporală, Birchiș 25, Bistrițana, Bistrița 100, Cassa de păstrare, Mercurea 5000, Cassa de păstrare, Săliște 5000, Cordiana, Foledea 100, Coroana, Bistrița 1000, Crișana, Brad 350, Cugiereana, Cugir 62 cor. 50 fil., Furnica, Făgăraș 1000, Decebal, Deva 200, Geogăna, Geoagiu 100, Grănițerul, Dobra 100, Grănițerul, Herseni 20, Isvorul, Ighiu 100, Isvorul, Sebeșul de jos 100, Isvorul, Sângeorgiul român, 100, Iulia, Alba-Iulia 1500, Luceafărul, Vârșet 200, Luceafărul, Poplaca 20, Mureșiana, Reghin 3000, Negoii, Porumbacul sup. răs. 20, Noișana, Noul român 50, Poporul, Săliște 5000, Porumbăceana, Porumbacul-inf. 100, Secășana, Ludosul mare 100, Sentinela, Satul nou 1000, Strugurul, Pianul de sus 50, Ucea mare, Ucea de sus 24,38, Vatra, Cluj 200, Venețiana, Veneția infer. 200, Viitorul, Ocna sup. 500, Zlăgnea, Zlatna 200, Insoțirile de credit din Acliu 100, din Altina 25, din Borgo Prund 46,60, din Colum 20, din Daneș 50, din Drăguși 40, Insoțirea de consum din Drăguș 20, Insoțirile de credit din Feldioara 30, din Gușterita 60, din Hurez 20, din Ilimbav 40, din Loman 50, din Pianul-sup. 50, din Pianul inf. 50, din Riușor 20, din Sâmbăta-sup. 50, din Viștea sup. 50. În total s'a strins dela Bănci 79,793,48 c.

O crimă grozavă la Viena

În cercul al zecelea din Viena, femeia strungărului Reich, în lipsa soțului plecat pe câmpul de război, a gătit cei doi copii ai ei icu un cearșaf, și în acelaș chip s'a sinucis apoi. Cauza

acestui act disperat, era ca dinsa ca mama vi-tregă era tare furioasă pe cei doi copii că s'au plâns părintelui lor că au un tratament reu din partea ei. Sătulă de viață, femeia a comis această crimă.

Ziarul guvernului român despre evoluția lui V. Drumarul

Sub titlul: »Un »drumar« în drumul Federației« »Viitorul« scrie: În viața Federației s'a petrecut un incident semnificativ.

Nici faptul nu are însemnătate și nici eroul acestui fapt; dar efectul produs asupra d-lor Filipescu și Take Ionescu a fost atât de caracteristic în cât socotim necesar să revenim asupra incidentului, al cărui epilog se... varsă, înceet—înceet, abia acum.

A venit de cine știe unde un călător internațional, un oare-care V. Moldovanu, și s'a pri-pășit în Capitala tocmai în momentul în care Acțiunea Națională — sau cum s'o mai fi numit pe atunci opoziția takisto-filipeseană — ducera o luptă disperată împotriva guvernului.

Omul avea un trecut — și unii luptători din jurul d-lui Filipescu îl cunoșteau foarte bine — dar avea și două calități care compensau orice neajunsuri: știa să injure și era pornit să facă scandal.

Tocmai ceia ce-i trebuia d-lui Filipescu ca... să realizeze idealul național — de a crea încur-cături guvernului.

Și omul a fost numai de cât tocmit să se pună la lucru.

Ce lecții de patriotism, ce discuții, dela mărire la mărire, cu guvernul României, ce strânică censură a moravurilor actuale!

Iar când călătorul internațional a mai inventat și »Garda Demnității Naționale«, ce explozie de entuziasm în rândurile Federației!

— »Bravo d-le Drumarul!« — a exclamat d. Filipescu pe cinci coloane din »Epoca«; Amin — a bine-cuvîntat d. Take Ionescu și Ghedenismul a ajuns o instituție națională...

Călătorul internațional era un erou, ale cărui fapte și vorbe erau pe larg relatate în »Epoca« și în »Adevărul« și care lua, în imaginația aprinsă a fuzioniștilor și... a smoliților vânzători de ziare, proporțiile unui balaur venit să pedepsească cu foc și singe pe cei cari nu vor să ia Ardealul.

Omul lucra bine — nu fiindcă avea să dărime Carpații, dar fiindcă întreținea între profesioniștii scandalului o agitație foarte favorabilă vieții Fuziunii.

Și, poate — cine știe — ieșia din aceste agitații vre-o încurcătură în care să se împiedice nițel carul guvernului.

Noi am dovedit că omul fusese amestecat în oare-care afaceri... delicate. Dar, dacă știa să injure și făcea scandal, Federația nu putea ține seamă de asemenea... amănunte.

Și pe urmă omul a scos o broșură, în care tocmai pe federaliști îi cinstește amarnic și acum însuși »Adevărul« recunoaște din ce »stofă păcătoasă« a fost urzit eroul.

Morala incidentului.

»Stofă păcătoasă« a avut Drumarul dela început — și federaliștii o cunoșteau.

Era însă bun, ca unealtă împotriva guvernului, căci injura și făcea scandal.

Și ori-ce... călător internațional e »patriot« pentru Federație, dacă slujește idealul — idealul scandalului cu ori-ce preț.

Opinia publică învață și din incidentul drumarului să aprecieze buna credință și seriozitatea fuzioniștilor.

Impăratul Wilhelm în tramvai

Din Elbing (cercul Danzig) se anunță: Impăratul Wilhelm a sosit pe neașteptate în această localitate, la ora 10 dimineață, și de aceia nu a fost întâmpinat de nimeni la gară. Voind să viziteze șantierul Schichau, monarchul german s'a urcat în tramvai, și a întrebat pe conducătorul tramvaiului:

— Cu vagonul asta ajungem la șantier? Primind un răspuns afirmativ, împăratul a spus către suita lui: Apoi să ne urcăm, domniilor. Suveranul și membrii din suita au luat câte un bilet de 10 penigi. — iar la coborâre, împăratul a dat conducătorului tramvaiului 10 mărci — bacșiș.

Yuanschikkai otrăvit?

Ziarul japonez »Asachi« anunță din Peking, că președintele republicii chineze, se află grav bolnav. El nu mai poate vorbi. Se afirmă că a fost otrăvit.

Se va împărți din nou din partea statului piatră vânăta proprietărilor de vii

Ministrul de agricultură a dat o ordinațiune viceșanilor și primarilor, ca să grijească cu strictețe, ca fiecare proprietar de vie să capete după dreptate piatră vânăta necesară. Aceia cari au întârziat cu înștiințarea, pot anunța încă acum cantitatea de care au nevoie. La proxima distribuție vor primi și dâșii piatră vinată.

„Floarea Visului“

Despre ultima operă a M. S. Reginei Maria a României, care s'a reprezentat la teatrul Național din București, presa din țară vorbește foarte elogios:

Conceptia că sufletul este un rob captiv care dorește libertatea, e din cele mai adânci, din cele mai subtile, și din cele mai consolante pentru durerile omenești. Ceea ce suferim e din pricina materialității noastre. Mai Sus, — Excelentior! — este domeniul dorii al visului, a ceea ce e curat și pur, și simplu și strălucitor. Și această concepțiune trece ca firul roșu al Ariadnei în labirintul basmelor populare: Ea apare sub forma lui Făt-Frumos care caută pe Zina cea strălucitoare, și nu se oprește nici la greutatea călătoriei »peste nouă mări și nouă țări«, nu se dă învins nici atunci când trimișii Răului, când Zmeii ce duhnesc venin și foc îi stau în cale. Mai sus! tot înainte! Dincolo de viața actuală, spre cetatea »cu totul și cu totul de aur, cu pietre nestimate ce lucesc în soare, și iau ochii celui ce o privește!« Acolo... e idealul.

Credința aceasta creștină, platonicească, — este aceea care transpiră din tot cecece a imaginat M. S. Regina Maria. Literatura ei este nuanțată de acest dor spre necunoscutul ideal, de această rivină spre lumină pură.

Ultima pantomimă, jucată pe scena Teatrului Național la reprezentațiile în folosul societății »Obolul« — pantomimă ce se numește »Floarea Visului« este încă o contribuție estetică la concepțiunea literară a Reginei Maria; lupta dintre real și ideal, și dorul de libertate sufletească spre a ajunge la supremul frumos.

M. S. Regina Maria se inspiră în cecece scrie dela poezia și literatura noastră populară. De aceea »Floarea Visului« pare un basm românesc aranjat pentru scenă, — și însoțit de muzica clasică și delicată a contelui de Monteforte, bine cunoscut în lumea artistică.

Subiectul pantomimei e acesta:

Un tinăr păstor trăește îndrăgostit de natură, încântat de ochii frumoși ai Marioarei, și mereu purtat pe aripile visului de trilurile fluerului său ciobănesc. El trăia de azi pe mâine, și era fericit cum este o ființă ce nu aspiră la nimic.

Un călugăr uitat de vreme îi apare. Ii sugerează gândul evanghelic că viața nu merită să fie trăită fără jertfă și fără dorul înălțător al idealului. Floarea cu cinci petale e simbolul unei frumuseți ce trece dincolo de cadrul vieții concrete. Maica Domnului desăvârșește opera trimisului ei, bătrânul călugăr, și convinge pe tinărul păstor că renunțarea la tot ce-i făcea fericirea măruntă de până acum este pentru el o datorie.

Păstorul Răzvan, pleacă să caute închipuita floare a visului. Respinge pe scumpa lui Marioara, dă în lături geniul Răului, care etern Mefisto — îl ispitește cu frumuseți și cu plăceri vremelnice, — atâtea piedici de a ajunge sus!

Regina țigăncilor îi ese și ea în cale cu vraja sensațiilor și cu iluziile plăcerilor de carne. La o parte! Răzvan trece mai departe. Și norii în cadente grațioase îl conduc, îi arată contururile mistice ale Floarei Visului.

Mai departe, tot mai departe, — mai sus, tot mai sus! Răzvan reușește să culeagă Floarea Visului, Himera îndureratei lui vieți, prinosul jertfelor pe altarul idealului. Floarea e depusă a picioarele Maicei Domnului. Bătrânul pustnic aprinde luminari. Și în atmosfera de cucernicie, de evlavie, și de misticism creștin, pantomima

se inchide, lăsând sufletelor o rază de lumină curată, un dor de ideal pur și senin.

Pantomima are 4 acte și 1 tablou, care reprezintă în chip artistic o bisericuță în fața altarului Maicei Domnului, unde Răzvan depune Floarea Visului, în lumina cucernică aprinsă de pustnic. Corul de îngeri adaugă nota de melodie divină la vraja celor văzute.

Lucrarea M. S. Regina Maria ne apare astfel ca o fericită întruchipare estetică a unei înalte concepțiuni religioase și filosofice, și »Floarea Visului« este o nouă contribuție la felul delicat suav și adânc de a înțelege frumosul în poezie, ca și în pictură... Să ne amintim de florile de argint — degete de zină! — în a cărei pictare măestră de mult s'a distins Regina României!

Alegerea unui nou președinte în America

Presa franceză se ocupă acum foarte de aproape cu iminenta alegere a unui nou președinte al Statelor Unite. »L'Oeuvre« constată că această alegere interesează nu numai America ci și toată lumea, căci ea va decide soarta războiului. Clemenceau scrie că singurul om ce-l posedă America, pentru a dispune de autoritate ca președinte al Statelor-Unite, este Roosevelt. El ar aduce mari foloas Franței. Cu alte cuvinte francezii au pierdut acum încrederea în Wilson, de când acesta a acceptat nota Germaniei și n'a provocat război Germaniei, cum s'a așteptat Ententa.

Trimiterea lordului englez Harding în America, are iară de scop să influențeze alegerea de președinte.

O carte care a fost trecută cu vederea

din cauza că a apărut puțin înainte de izbucnirea războiului (și epoca războiului a trezit alte preocupări), dar care e totuși o carte cu o reală valoare literară și de cercetări sociale — este volumul »Când joci teatru românesc în țara ungurească« de Leonard Paukerow, ziarist și publicist din București. E un volum care cuprinde interesante impresii și icoane din turneul trupei teatrale Victor Antonescu, întreprins în toamna anului 1913 și contribuțiunii la cunoașterea problemei teatrului românesc în Ungaria.

Presa română din Ardeal și din București a făcut o caldă apreciere acestei lucrări. Așa ziarul oficios român »Viitorul« de două ori (Vezi numerele 2295, 2297, din 2 și 4 Iulie 1914) s'a ocupat pe larg de aceasta carte, și între altele a observat următoarele:

»Cea mai comprehensivă povestire a peripețiilor teatrului românesc în Ardeal, o avem în volumul d-lui Leonard Paukerow, publicat în Budapesta. Într'un volum mare de 192 pagini, cu numeroase chipuri în text, autorul are meșteșugul să ne prezinte în culori vii, ce-au făcut, ce au pățimit, cum au lucrat tovarășii de idei și de artă ai d-lui Victor Antonescu.

E o carte plină de amănunte pitorești, de anecdote distractive, de vederi juste prinse la fața locului. Cetind cartea d-lui Paukerow, înțelegem focul de viață ce pîlpăie în orașele, în orașele și în satele ardelenesti.

Lucrarea d-lui Paukerow este una din cele cari trebuie să fie pe drept lăudate: Bogăția povestirilor circumstanțiale, suflu patriotic ce-o strecoară, mulțimea figurilor bine reușite, face din acest volum o carte de bibliotecă, un document pentru cei ce se ocupă cu expansiunea culturii românești dincolo de granițe. Și pentru aceste felurite călități, recomandăm lucrarea d-nului Paukerow, cercurilor culte românești. De altfel citirea unei astfel de cărți este edificatoare: Ea ne arată cât fond de entuziasm sănătos, câtă cultură și conștiință națională e în poporul ardelenes.

Volumul acesta se poate procura și dela Administrația ziarului »Foaia Poporului Român«. Cititorii acestui ziar, îl obțin cu preț redus în loc de cor. 2.20, numai cu 1.20, inclusiv porto.

Aviz abonaților noștri!

Rugăm pe abonații noștri să binevoiască a ne trimite colecțiile complete ale foii săptămânale din anii 1912, 1913, 1914 și 1915. Toți aceia cari ne vor trimite colecția întreagă vor primi în luna săptămânală gratuit un an de zile.

Economie**Târgul de rămători din Kőbánya (Hala mare)**

29 Maiu. — Prețul rimătorilor îngrășafi: rimători tineri grei (pro pereche mai grei de 320 klgr.) 840—860 fileri. Tineri mijlocii mai grei de 251—320 kgr, 840—860 fileri. În 26 Mai a fost o rezervă de 32,603, în 27—28 Maiu au fost aduși 267 rimători, în 27 și 28 Maiu au fost transportați 588 rimători. În 29 Mai a rămas o rezervă 32.282 rimători. Căutarea a fost mare.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțu, Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36.

Lămuriri referitoare la Ajutorul de stat

pentru familiile celor înrolați precum și despre îngrijirea invalizilor, a văduvelor și orfanilor celor căzuți în războiu.

Broșura este întocmită după ordinațiunile și legile referitoare la ajutoarele ce se dau din partea statului, și este împărțită în trei părți:

I. Ajutorul de stat.

Pe 12 pagini se vorbește în broșură despre felul cum se dă ajutor familiilor a căror susținător a fost înrolat. Se arată cu deamănuntul care familie are drept să ceară ajutor și cât îi se poate da după lege. În fiecare comitat ajutoarele se schimbă. Se relevă cât ajutor se dă în comitatele românești.

II. Ingrijirea invalizilor și a familiilor acestora.

În acest capitol se spune, pe 11 pagini cum se îngrijește statul de soldații și ofițerii cari au devenit ologi, ciungi, etc., în decursul împlinirii datoriilor lor militare. Se arată cu cifre cât ajutor se dă lunar, ori anual invalizilor și familiilor lor.

III. Ocrotirea familiilor celor căzuți (morți) pe câmpul de luptă, precum și a celor dispăruți.

Sub acest titlu se publică cu deamănuntul ajutorul dela stat al văduvelor, orfanilor și al familiilor celor căzuți pe câmpul de luptă. Se arată sprijinul material lunar al văduvei, speșele de creștere ale orfanilor și ajutorul provizor anual în cazul când soldatul a dispărut. Toate aceste se cuprind și într'un articol separat unde se arată competențele lunare ale văduvelor și orfanilor rămași de ofițerii, cadeții și stegarii căzuți în războiu, și speșele de educație.

Broșura aceasta este unica în felul său. În toată broșura se pun întrebări și se dau răspunsuri înțeleghătoare.

Prețul 40 fileri, plus 5 fileri porto postal. Se poate căpăta dela

Administrația ziarului

»Foaia Poporului Român«

BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foaia ilustrată« — pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.